

Geestelijke verzorging snel tussen wal en schip

Beroepsgroep vraagt in politiek Den Haag aandacht voor problemen

De geestelijke verzorging in verschillende ziekenhuizen en verzorgingsinstellingen staat onder druk door bezuinigingen. Ook worden patiënten steeds langer thuis verpleegd, vaak zonder een beroep te kunnen doen op een geestelijk verzorger. Kamerlid Kathleen Ferrier: „Hoe wordt getoetst of het aanbod aan geestelijke verzorging ook voldoet aan de vraag?”

door onze redacteur
Gerard Beverdam

BEN HAAG – Een patiënt in een ziekenhuis of verpleeghuis kan aanspraak maken op geestelijke verzorging. Dat is in de wet vastgelegd, zonder dat erbij vermeld staat hoe dat precies moet of hoeverveel geld ervoor beschikbaar is. En dan hangt het dus maar af van de instelling zelf hoe serieus hiermee wordt omgegaan. Een ziekenhuis in Spijkenisse schafte de geestelijke verzorging helemaal af, terwijl een ziekenhuis in Chiedam de formatie fors

inkromp. „Het is gewoon slecht als niemand in een verzorgingsinstelling zich nog druk maakt om levensbeschouwing en geestelijke zorg”, zegt waarnemend directeur Paul van Mansum van Reliëf, een organisatie van christelijke zorgaanbieders.

Met deze twee concrete voorbeelden op zak togen Van Mansum en een aantal andere betrokkenen de afgelopen weken naar Den Haag om Kamerleden te alarmeren over hoe er soms met geestelijke verzorging wordt omgegaan. Van Mansum schetst nog een ander schrijnend voorbeeld: „Als je portemonnee wordt gestolen, vraagt de politie al of je slachtofferhulp wilt. Terwijl het ook gebeurt dat mensen op de polikliniek te horen krijgen dat ze kanker hebben, zonder dat duidelijk is of er een netwerk is om de patiënt op te vangen. Het komt voor dat mensen met de meest ernstige uitlagen op zak, gewoon weer naar huis worden gestuurd.”

„Een zeer serieus probleem, dat bij veel mensen zorgt voor een groot stuk eenzaamheid”, zegt ds. Aad Dronkert, zelf geestelijk verzorger en namens het Provinciaal Beoordelingsbureau van Kerken Zuid-Holland betrokken bij het overleg. De Haagse predikant schetst de diepe sporen die de secularisatie heeft getrokken. „Veel mensen komen niet meer voor in de kaartenbakken van kerken, waardoor als ze in het ziekenhuis liggen de pastorale zorg vaak geheel ontbreekt.” En juist in situaties waarin mensen kwetsbaar zijn en het vaak gaat over leven en dood, kan de behoefte aan geestelijke verzorging groot zijn. „Wanneer er dan geen geestelijk verzorger is, is dat schrijnend.”

Herkennings

Bovendien, zo stippen zowel Van Mansum als Dronkert aan, vragen ontwikkelen in de zorg ook om een andere aanpak van geestelijke verzorging. Steeds meer patiënten worden thuis

verpleegd. „In de thuiszorg, maar ook in hospices (kleinschalige locaties waar terminaal zieke mensen worden verzorgd, red.), wordt vrijwel niets aan geestelijke verzorging gedaan”, zegt Dronkert. „Probleem is ook dat veel zorgpersoneel niet herkent dat iemand behoefte heeft aan geestelijke verzorging. Daarnaast moet in verpleegopleidingen meer aandacht worden besteed.” Reliëf-directeur Van Mansum onderschrijft de woorden van Dronkert, hoewel hij aangeeft dat de plek van geestelijk verzorgers ook verschilt per instelling. „Er zijn ook thuisverzorgingsinstellingen die zich op dit punt proberen te onderscheiden.” Niettemin leidt de situatie dat mensen korter in het ziekenhuis verblijven en langer thuis of in een hospice worden verpleegd, tot een ander werkteerren voor geestelijk verzorgers. „Zorginstellingen moeten daarop inspelen, in plaats van dat ze bezuinigen op geestelijke verzorging.”

CDA-Kamerlid Kathleen Ferrier is

een van de politici die zich de oproep heeft aangesloten. Hoe wel ze benadrukt dat er voor verzorgingsinstellingen een wettelijke verplichting bestaat om geestelijke verzorging voorhanden te hebben, weet ze dat dit in de praktijk vaak niet lukt. „Ik wil daarom van het kabinet weten: hoe wordt getoetst of het aanbod aan geestelijke verzorging ook voldoet aan de vraag? Als je het niet aanbiedt, is er automatisch minder vraag, maar dat betekent niet dat de behoefte er niet is”, zegt Ferrier. Uitbreiding van geestelijke verzorging naar onder meer thuiszorg is volgens Ferrier al mogelijk, maar blijft afhankelijk van de invulling die de zorgverleners eraan willen geven.

„De positie van geestelijk verzorgers is daarom typisch zo'n punt dat je telkens opnieuw hoog op de agenda moet plaatsen”, zegt Ferrier.

Ook ChristenUnie-parlementarier Esmé Wiegman wil de positie van geestelijk verzorgers aan-

kaarten bij het Kamerdebat over palliatieve zorg dat binnenkort wordt gehouden. Volgens Wiegman is staatssecretaris Jet Bussemaker (Volksgezondheid) „niet zo happig” om geld te besteden aan geestelijke verzorging via bijvoorbeeld thuiszorg en palliatieve zorg. De staatssecretaris vindt dat hiervoor ook geld is te vinden via de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), die wordt uitgevoerd door gemeenten. Tegelijkertijd benadrukt Wiegman dat de beroepsgroep ook zelf de verantwoordelijkheid heeft zich zichtbaar te maken bij zorginstellingen en beleidsmakers. „Dat advies heb ik ook gegeven: zie dat je deelnemer wordt in het gesprek over bijvoorbeeld palliatieve zorg, zodat je de meerwaarde van professionele geestelijk verzorgers duidelijk kunt maken.” Het Kamerlid denkt dat er op die manier meer ruimte ontstaat om geestelijke verzorging in de budgetten voor palliatieve zorg en thuiszorg te verwerken.